

LECTIO II: Η ΔΙΔΩ ΚΑΙ Ο ΑΙΝΕΙΑΣ

Aeneas filius Anchisae est. Patria Aeneae Troia est. Graeci Troiam oppugnant et doloexpugnant. Aeneas cum Anchisa, cum nato et cum sociis ad Italiam navigat. Sed venti pontum turbant et Aenean in Africam portant. Ibi Dido regina novam patriam fundat. Aeneas reginae insidias Graecorum renarrat. Regina Aenean amat et Aeneas reginam. Denique Aeneas in Italiam navigat et regina exspirat.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ II

Ο Αινείας είναι γιος του Αγχίση. Πατρίδα του Αινεία είναι η Τροία. Οι Έλληνες πολιορκούν την Τροία και (την) κυριεύουν με δόλο. Ο Αινείας μαζί με τον Αγχίση, μαζί με το γιο (του) και με τους συντρόφους (του) πλέει προς την Ιταλία. Αλλά οι άνεμοι αναταράσσουν το πέλαγος/τη θάλασσα και μεταφέρουν τον Αινεία στην Αφρική. Εκεί η Διδώ, η βασίλισσα θεμελιώνει/ιδρύει νέα πατρίδα. Ο Αινείας αφηγείται από την αρχή στη βασίλισσα την ενέδρα των Ελλήνων. Η βασίλισσα αγαπά τον Αινεία και ο Αινείας (αγαπά) τη βασίλισσα. Τελικά ο Αινείας πλέει προς την Ιταλία και η βασίλισσα ξεψυχά.

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ II

Το κύριο όνομα Aeneas, όπως και το Anchises υπάγονται στην α' κλίση των ουσιαστικών και δεν σχηματίζουν κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό, επειδή είναι κύρια ονόματα. Στην αιτιατική του ενικού αριθμού, εκτός από τη βασική κατάληξη -am, μπορεί να εμφανίσουν και την κατάληξη -an/-en αντίστοιχα. Αυτό συμβαίνει, γιατί τα ελληνικά πρωτόκλιτα ονόματα, κυρίως τα κύρια ονόματα, τα οποία δανείστηκε και η λατινική γλώσσα, σχηματίζουν κατά την κλίση τους μερικές πτώσεις του ενικού αριθμού, όπως και στην αρχαία ελληνική¹.

Αινείας (αρχαία ελληνική) → Aeneas (λατινική)

Αινείαν (αρχαία ελληνική) → Aenean (λατινική)

Αγχίσης (αρχαία ελληνική) → Anchises (λατινική)

Αγχίσην (αρχαία ελληνική) → Anchisen (λατινική)

Παρακάτω παρουσιάζεται αναλυτικά η κλίση τους.

Singularis

Nominativus Aeneas Anchises

Genetivus Aeneae Anchisae

Dativus Aeneae Anchisae

Accusativus Aenean/Aeneam Anchisen/Anchisam

Vocativus Aenea Anchisa/Anchise

Ablativus Aenea Anchisa

Το ουσιαστικό *filius* (= ο γιος) υπάγεται στη β' κλίση των ουσιαστικών και ως προς το γένος του είναι αρσενικό. Σχηματίζει τη γενική του ενικού αριθμού με την κατάληξη *-ii/-i* ακολουθώντας τον κανόνα για τα υπερδυσύλλαβα ονόματα που λήγουν σε *-ius* και σχηματίζουν τη γενική του ενικού αριθμού συναιρώντας το τελικό *-ii* σε *-i* και τονίζονται στην παραλήγουσα (μετά τη συναίρεση), έστω κι αν αυτή είναι βραχεία².

filius: γενική ενικού αριθμού → *filiī/i* Το συγκεκριμένο ουσιαστικό, που είναι προσηγορικό, καθώς και τα κύρια ονόματα σε *-ius*, που είναι γνήσια λατινικά ονόματα σχηματίζουν την κλητική του ενικού αριθμού σε *-ī* αντί για *-ie*³.

filius: κλητική ενικού αριθμού → *filiī*

Το συγκεκριμένο προσηγορικό ουσιαστικό *filius* (= ο γιος) υπάγεται στη β' κλίση των ουσιαστικών. Αντίθετα, το προσηγορικό ουσιαστικό *filia* (= η κόρη) υπάγεται στην α' κλίση των ουσιαστικών. Σε περίπτωση που ζητηθούν στα παραπάνω ουσιαστικά η δοτική ή η αφαιρετική του πληθυντικού αριθμού, υπάρχει ταύτιση των τύπων και δημιουργείται σύγχυση.

filius: δοτική ή αφαιρετική πληθυντικού αριθμού → *filiīs*

filia: δοτική ή αφαιρετική πληθυντικού αριθμού → *filiīs*

Έτσι το ουσιαστικό *filia* (α' κλίση), για να διαχωρίζεται από το ουσιαστικό *filius* (β' κλίση) στις συγκεκριμένες πτώσεις, σχηματίζεται με την κατάληξη *-abus*, οπότε διαμορφώνεται ως εξής:

filia: δοτική ή αφαιρετική πληθυντικού αριθμού → *filiabus* (α' κλίση, η κόρη)

≠ *filius*: δοτική ή αφαιρετική πληθυντικού αριθμού → *filiīs* (β' κλίση, ο γιος)

Graeci: Τα εθνικά ονόματα ή τα ονόματα λαών δεν σχηματίζουν ενικό αριθμό⁴ με εξαίρεση τα *Graecus*, *-i* = ο Έλληνας, *Romanus*, *-i* = ο Ρωμαίος, *Latinus*, *-i* = ο Λατίνος, τα οποία σχηματίζουν και ενικό αριθμό.

Το ουσιαστικό *socius*, *-ii* (= ο σύντροφος), που υπάγεται στη β' κλίση και ως προς το γένος του είναι αρσενικό, θα σχηματίσει τη γενική του ενικού αριθμού μόνο ως *socii*, δηλ. δεν ακολουθεί τον κανόνα των υπερδυσυλλάβων ονομάτων της β' κλίσης που λήγουν σε *-ius* και συναιρούν την κατάληξη της γενικής από *-ii* σε *-i*. Αυτό συμβαίνει γιατί το *socius* προέρχεται από το β' κλιτο επίθετο *socius*, *-a*, *-um* και κλίνεται όπως τα επίθετα, δηλ. πρόκειται για ουσιαστικοποιημένο επίθετο (πρβλ. βάρβαρος). Το ίδιο ισχύει και για τα *adversarius*, *sestertius*, *mercenarius*, όπως θα δούμε σε επόμενα μαθήματα.

Ωστόσο το συγκεκριμένο ουσιαστικό και όσα λήγουν σε -ius (με εξαίρεση τα κύρια γνήσια λατινικά ονόματα σε -ius και το προσηγορικό ουσιαστικό filius) θα σχηματίσει την κλητική του ενικού αριθμού σε -ie.

socius: κλητική ενικού αριθμού → socie.

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΣΕ -IUS/-IUM Β' ΚΛΙΣΗΣ

Γνήσια υπερδισύλλαβα κύρια λατινικά ονόματα π.χ. Vergilius

Το προσηγορικό υπερδισύλλαβο ουσιαστικό filius

Τα υπόλοιπα υπερδισύλλαβα προσηγορικά που λήγουν σε -ius, -ium π.χ. gladius, officium (πλην ουσιαστικοποιημένων επιθέτων)

- γενική ενικού αριθμού Vergilii/Vergili filii/fili gladii/gladi,

officii/offici

- κλητική ενικού αριθμού Vergili fili gladi,

officium

Το κύριο όνομα Dido υπάγεται στη γ' κλίση και ως προς το γένος του είναι θηλυκό. Κατά κανόνα επειδή είναι κύριο όνομα δεν σχηματίζει πληθυντικό αριθμό. Παρακάτω παρουσιάζεται αναλυτικά η κλίση του.

Singularis

Nominativus Dido

Genetivus Didonis, Didus

Dativus Didoni, Dido

Accusativus Didonem, Dido

Vocativus Dido

Ablativus Didone

Το ουσιαστικό insidiae, -arum υπάγεται στην α' κλίση των ουσιαστικών καθώς και στην κατηγορία των pluralia tantum, δηλαδή εκείνων των ουσιαστικών που δεν διαθέτουν ενικό αριθμό⁵.

Η πρόθεση ad συντάσσεται με αιτιατική, ενώ η πρόθεση in συντάσσεται και με αιτιατική και με τοπική αφαιρετική. Οι δύο αυτές προθέσεις συντασσόμενες με αιτιατική δημιουργούν εμπρόθετους προσδιορισμούς που κατά κανόνα δηλώνουν κίνηση/κατεύθυνση σε τόπο. Πιο συγκεκριμένα η πρόθεση in δηλώνει άφιξη σε τόπο, ενώ η πρόθεση ad δηλώνει προσέγγιση σε τόπο.

1πρβλ. Α. Τζάρτζανος, «Λατινική Γραμματική/Grammatica Latina», § 16.

2πρβλ. Α. Τζάρτζανος, «Λατινική Γραμματική/Grammatica Latina», § 19. 2.

3πρβλ. Α. Τζάρτζανος, «Λατινική Γραμματική/Grammatica Latina», § 19, 3.

4πρβλ. Α. Τζάρτζανος, «Λατινική Γραμματική/Grammatica Latina», § 34, 4, β'.

5πρβλ. Α. Τζάρτζανος, «Λατινική Γραμματική/Grammatica Latina», § 34, 4, β'.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

Aeneas: ονομαστική ενικού, αρσενικό, του ουσιαστικού Aeneas, Aeneae, α' κλίση = ο Αινείας.

Ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό.

filius: ονομαστική ενικού, αρσενικό, του ουσιαστικού filius, filii/fili, β' κλίση = ο γιος.

Anchisae: γενική ενικού, αρσενικό, του ουσιαστικού Anchises, Anchisae, α' κλίση = ο Αγχίσης.

Ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό.

est: γ' ενικό οριστικής ενεστώτα του βοηθητικού ρήματος sum, fui, - , esse = είμαι, υπάρχω.

Patria: ονομαστική ενικού, θηλυκό, του ουσιαστικού patria, patriae, α' κλίση = η πατρίδα.

Aeneae: γενική ενικού, αρσενικό, του ουσιαστικού Aeneas, Aeneae, α' κλίση = ο Αινείας. Ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό.

Troia: ονομαστική ενικού, θηλυκό, του ουσιαστικού Troia, Troiae, α' κλίση = η Τροία. Ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό.

est: γ' ενικό οριστικής ενεστώτα του βοηθητικού ρήματος sum, fui, - , esse = είμαι, υπάρχω.

Graeci: ονομαστική πληθυντικού, αρσενικό, του ουσιαστικού Graecus, -i = ο Έλληνας.

Troiam: αιτιατική ενικού, θηλυκό, του ουσιαστικού Troia, Troiae, α' κλίση = η Τροία. Ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό.

oppugnant: γ' πληθυντικό οριστικής ενεργητικού ενεστώτα του ρήματος oppugno,

oppugnavi, oppugnatum, oppugnāre, 1= μάχομαι, πολιορκώ.

et: παρατακτικός, συμπλεκτικός σύνδεσμος = και.

dolo: αφαιρετική ενικού, αρσενικό, του ουσιαστικού dolus, doli, β' κλίση = ο δόλος.

expugnant: γ' πληθυντικό οριστικής ενεργητικού ενεστώτα του ρήματος expugno, expugnavi, expugnatum, expugnāre, 1 = κυριεύω.

Aeneas: ονομαστική ενικού, αρσενικό, του ουσιαστικού Aeneas, Aeneae, α' κλίση = ο Αινείας.

Ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό.

cum: πρόθεση που συντάσσεται με οργανική αφαιρετική = μαζί.

Anchisa: αφαιρετική ενικού, αρσενικό, του ουσιαστικού Anchises, Anchisae, α' κλίση = ο Αγχίσης. Ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό.

cum: πρόθεση που συντάσσεται με οργανική αφαιρετική = μαζί.

nato: αφαιρετική ενικού, αρσενικό, του ουσιαστικού natus, nati, β' κλίση = ο γιος.

et: παρατακτικός, συμπλεκτικός σύνδεσμος = και.

cum: πρόθεση που συντάσσεται με οργανική αφαιρετική = μαζί.

sociis: αφαιρετική πληθυντικού, αρσενικό, του ουσιαστικού socius, socii (προέρχεται με ουσιαστικοποίηση από το επίθετο socius, -a, -um) = ο σύντροφος.

ad: πρόθεση που συντάσσεται με αιτιατική = προς, σε.

Italiam: αιτιατική ενικού, θηλυκό, του ουσιαστικού Italia, Italiae, α' κλίση = η Ιταλία. Ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό.

navigat: γ' ενικό οριστικής ενεργητικού ενεστώτα του ρήματος navigo, navigavi, navigatum, navigāre, 1 = πλέω.

Sed: παρατακτικός, αντιθετικός σύνδεσμος = αλλά.

venti: ονομαστική πληθυντικού, αρσενικό, του ουσιαστικού ventus, venti, β' κλίση = ο άνεμος.

pontum: αιτιατική ενικού, αρσενικό, του ουσιαστικού pontus, ponti, β' κλίση = ο πόντος, η θάλασσα.

turbant: γ' πληθυντικό οριστικής ενεργητικού ενεστώτα του ρήματος turbo, turbavi, turbatum, turbāre, 1 = (ανα)ταράσσω.

et: παρατακτικός, συμπλεκτικός σύνδεσμος = και.

Aenean: αιτιατική ενικού, αρσενικό, του ουσιαστικού Aeneas, Aeneae, α' κλίση = ο Αινείας. Ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό.

in: πρόθεση που εδώ συντάσσεται με αιτιατική = προς, σε.

Africam: αιτιατική ενικού, θηλυκό, του ουσιαστικού Africa, Africae, α' κλίση = η Αφρική. Ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό.

portant: γ' πληθυντικό οριστικής ενεργητικού ενεστώτα του ρήματος porto, portavi, portatum, portāre, 1 = μεταφέρω.

Ibi: επίρρημα τοπικό = εκεί.

Dido: ονομαστική ενικού, θηλυκό, του ουσιαστικού Dido, Didonis, γ' κλίση = η Διδώ. Ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό.

regina: ονομαστική ενικού, θηλυκό, του ουσιαστικού regina, reginae, α' κλίση = η βασίλισσα.

novam: αιτιατική ενικού, θηλυκό, θετικού βαθμού, του τριγενούς και τρικαταλήκτου

επιθέτου novus, nova, novum, β' κλίση = ο καινούργιος, η καινούργια, το καινούργιο.

[Συγκριτικός: recentior, -ior, -ius, Υπερθετικός: recentissimus, -a, -um (ή novissimus, -a, -um, όταν σημαίνει τελευταίος στην τάξη/σειρά)]

patriam: αιτιατική ενικού, θηλυκό, του ουσιαστικού patria, patriae, α' κλίση = η πατρίδα.

fundat: γ' ενικό οριστικής ενεργητικού ενεστώτα του ρήματος fundo, fundavi, fundatum, fundāre, 1 = ιδρύω, θεμελιώνω.

Aeneas: ονομαστική ενικού, αρσενικό, του ουσιαστικού Aeneas, Aeneae, α' κλίση = ο Αινείας.

Ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό.

reginae: δοτική ενικού, θηλυκό, του ουσιαστικού regina, reginae, α' κλίση = η βασίλισσα.

insidias: αιτιατική πληθυντικού, θηλυκό, του ουσιαστικού insidiae, insidiarum, α' κλίση = η ενέδρα, το τέχνασμα, ο δόλος. (Ανήκει στα pluralia tantum, διαθέτει μόνο πληθυντικό αριθμό).

Graecorum: γενική πληθυντικού, αρσενικό, του ουσιαστικού Graecus, Graeci, β' κλίση = ο Έλληνας.

renarrat: γ' ενικό οριστικής ενεργητικού ενεστώτα του ρήματος renarro, renarravi, renarratum, renarrāre, 1 = αφηγούμαι από την αρχή.

Regina: ονομαστική ενικού, θηλυκό, του ουσιαστικού regina, reginae, α' κλίση = η βασίλισσα.

Aenean: αιτιατική ενικού, αρσενικό, του ουσιαστικού Aeneas, Aeneae, α' κλίση = ο Αινείας.

Ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό.

amat: γ' ενικό οριστικής ενεργητικού ενεστώτα του ρήματος amo, amavi, amatum, amāre, 1 = αγαπώ.

et: παρατακτικός, συμπλεκτικός σύνδεσμος = και.

Aeneas: ονομαστική ενικού, αρσενικό, του ουσιαστικού Aeneas, Aeneae, α' κλίση = ο Αινείας.

Ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό.

reginam: αιτιατική ενικού, θηλυκό, του ουσιαστικού regina, reginae, α' κλίση = η βασίλισσα.

Denique: επίρρημα χρονικό = στο τέλος, τελικά.

Aeneas: ονομαστική ενικού, αρσενικό, του ουσιαστικού Aeneas, Aeneae, α' κλίση = ο Αινείας.

Ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό.

in: πρόθεση που εδώ συντάσσεται με αιτιατική = προς, σε (άφιξη).

Italiam: αιτιατική ενικού, θηλυκό, του ουσιαστικού Italia, Italiae, α' κλίση = η Ιταλία. Ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό.

navigat: γ' ενικό οριστικής ενεργητικού ενεστώτα του ρήματος navigo, navigavi, navigatum, navigāre, 1 = πλέω.

et: παρατακτικός, συμπλεκτικός σύνδεσμος = και.

regina: ονομαστική ενικού, θηλυκό, του ουσιαστικού regina, reginae, α' κλίση = η βασίλισσα.

expirat: γ' ενικό οριστικής ενεργητικού ενεστώτα του ρήματος exspiro, exspiravi, exspiratum, exspirāre, 1 = ξεψυχώ, πεθαίνω.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ ΤΑΞΙΝΟΜΗΜΕΝΟ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

Α' κλίση

patria, -ae: θηλυκό

Troia, -ae: θηλυκό (δεν έχει πληθυντικό)

Anchises, -ae: αρσενικό (δεν έχει πληθυντικό)

Italia, -ae: θηλυκό (δεν έχει πληθυντικό)

Aeneas, -ae: αρσενικό (δεν έχει πληθυντικό)

Africa, -ae: θηλυκό (δεν έχει πληθυντικό)

regina, -ae: θηλυκό

insidiae, -arum: θηλυκό (ανήκει στα pluralia tantum, δεν διαθέτει ενικό αριθμό)

Β' κλίση

filius, -ii/-i: αρσενικό. Κλητική ενικού: fili.

Graecus, -i: αρσενικό

dolus, -i: αρσενικό

natus, -i: αρσενικό

socius, -ii: αρσενικό (ουσιαστικοποιημένο επίθετο)

ventus, -i: αρσενικό

pontus, -i: αρσενικό

Γ' κλίση

Dido, -onis: θηλυκό (δεν έχει πληθυντικό)

ΕΠΙΘΕΤΑ

Β' κλίση

novus, -a, -um (Συγκριτικός: recentior, recentior, recentius, Υπερθετικός: recentissimus, -a, -um [ή novissimus, -a, -um, όταν σημαίνει τελευταίος στην τάξη/σειρά])

ΡΗΜΑΤΑ

1η Συζυγία

oppugno, oppugnavi, oppugnatum, oppugnāre

expugno, expugnavi, expugnatum, expugnāre

navigo, navigavi, navigatum, navigāre

turbo, turbavi, turbatum, turbāre

porto, portavi, portatum, portāre

fundo, fundavi, fundatum, fundāre

renarro, renarravi, renarratum, renarrāre

amo, amavi, amatum, amāre

expiro, expiravi, expiratum, expirāre

ΒΟΗΘΗΤΙΚΑ ΡΗΜΑΤΑ

sum, fui, - , esse

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

ibi (τοπικό)

denique (χρονικό)

ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ

cum (+ οργανική αφαιρετική)

ad (+ αιτιατική)

in (+ εδώ αιτιατική)

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

et (παρατακτικός, συμπλεκτικός σύνδεσμος)

sed (παρατακτικός, αντιθετικός σύνδεσμος)

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

1. Aeneas filius Anchisae est: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός (est: οριστική ενεστώτα).

est: ρήμα.

Aeneas: υποκείμενο του ρήματος est.

filius: κατηγορούμενο στο υποκείμενο του ρήματος est, δηλαδή στο Aeneas, λόγω του συνδετικού ρήματος est.

Anchisae: γενική κτητική στο filius.

2. Patria Aeneae Troia est: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός (est: οριστική ενεστώτα).

est: ρήμα.

Troia: υποκείμενο του ρήματος est.

Patria: κατηγορούμενο στο υποκείμενο του ρήματος est, δηλαδή στο Troia, λόγω του συνδετικού ρήματος est.

Aeneae: γενική κτητική στο patria.

3. Graeci Troiam oppugnant: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός (oppugnant: οριστική ενεστώτα).

oppugnant: ρήμα.

Graeci: υποκείμενο του ρήματος oppugnant.

Troiam: αντικείμενο του ρήματος oppugnant.

4. et dolo expugnant: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός (expugnant: οριστική ενεστώτα). Συνδέεται με την προηγούμενη κύρια πρόταση παρατακτικά με τον συμπλεκτικό σύνδεσμο et.

expugnant: ρήμα.

(Graeci): εννοούμενο υποκείμενο του ρήματος expugnant.

(Troiam): εννοούμενο αντικείμενο του ρήματος expugnant

dolo: αφαιρετική οργανική του τρόπου στο ρήμα expugnant.

5. Aeneas cum Anchisa, cum nato et cum sociis ad Italiam navigat: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός (navigat: οριστική ενεστώτα).
navigat: ρήμα.

Aeneas: υποκείμενο του ρήματος navigat.

cum Anchisa, cum nato, cum sociis: εμπρόθετοι προσδιορισμοί που δηλώνουν τη συνοδεία στο ρήμα navigat (οι δύο πρώτοι εμπρόθετοι συνδέονται μεταξύ τους με ασύνδετο σχήμα, ενώ ο δεύτερος με τον τρίτο εμπρόθετο συνδέονται με τον συμπλεκτικό σύνδεσμο et).

ad Italiam: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει κίνηση/ κατεύθυνση σε τόπο (προσέγγιση σε τόπο) στο ρήμα navigat.

6. Sed venti pontum turbant: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός (turbant: οριστική ενεστώτα). Ο αντιθετικός σύνδεσμος sed στην αρχή της πρότασης προσδίδει μεγαλύτερη έμφαση στο περιεχόμενο της σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο.

turbant: ρήμα.

venti: υποκείμενο του ρήματος turbant.

pontum: αντικείμενο του ρήματος turbant.

7. et Aenean in Africam portant: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός (portant: οριστική ενεστώτα). Συνδέεται με την προηγούμενη κύρια πρόταση παρατακτικά με τον συμπλεκτικό σύνδεσμο et.

portant: ρήμα.

(venti): εννοούμενο υποκείμενο του ρήματος portant.

Aenean: αντικείμενο του ρήματος portant.

in Africam: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει κίνηση/κατεύθυνση σε τόπο (άφιξη σε τόπο) στο ρήμα portant.

8. Ibi Dido regina novam patriam fundat.: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός (fundat: οριστική ενεστώτα).

fundat: ρήμα.

Dido: υποκείμενο του ρήματος fundat.

regina: ομοιόπτωτος προσδιορισμός, παράθεση στο υποκείμενο του ρήματος fundat, δηλαδή στο Dido.

patriam: αντικείμενο του ρήματος fundat.

novam: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στο patriam.

Ibi: επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου στο ρήμα fundat.

9. Aeneas reginae insidias Graecorum renarrat: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός (renarrat: οριστική ενεστώτα).

renarrat: ρήμα.

Aeneas: υποκείμενο του ρήματος renarrat.

reginae: έμμεσο αντικείμενο του ρήματος renarrat σε δοτική.

insidias: άμεσο αντικείμενο του ρήματος renarrat .

Graecorum: γενική υποκειμενική στο insidias.

10. Regina Aenean amat: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός (amat: οριστική ενεστώτα).

amat: ρήμα.

Regina: υποκείμενο του ρήματος amat.

Aenean: αντικείμενο του ρήματος amat.

11. et Aeneas reginam: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός (εννοούμενο ρήμα amat: οριστική ενεστώτα). Συνδέεται με την προηγούμενη κύρια πρόταση παρατακτικά με τον συμπλεκτικό σύνδεσμο et.

(amat): εννοούμενο ρήμα.

Aeneas: υποκείμενο του εννοούμενου ρήματος amat.

reginam: αντικείμενο του εννοούμενου ρήματος amat.

12. Denique Aeneas in Italiam navigat: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός (navigat: οριστική ενεστώτα).

navigat: ρήμα.

Aeneas: υποκείμενο του ρήματος navigat.

in Italiam: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει κίνηση/ κατεύθυνση σε τόπο στο ρήμα navigat.

Denique: επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρήμα navigat.

13. et regina exspirat: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός (exspirat: οριστική ενεστώτα). Συνδέεται με την προηγούμενη κύρια πρόταση παρατακτικά με τον συμπλεκτικό σύνδεσμο et.

expirat: ρήμα.

regina: υποκείμενο του ρήματος expirat.

ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ 2

sum, est: *esmi > εἰμί

patria ≈ πατρίς, πατρίδα, πατήρ, πατέρας, πατερναλισμός, πατρικός

Graecus > Γραικός

orrugno (ob + rugno): πύξ, πυγμή· πρβλ. μπουνιά (πυγμαχία, πυγμαίος, Πυγμαλίων)

dolus ≈ δόλος (δόλιος, δολερός)

natus > natura < nascor ≈ γεννιέμαι < * gnascor· natus -i· γί-γνο-μαι, gi-gno): πρβλ.

νατουραλιστής, νατουραλισμός (γένος, γέννηση, απόγονος, γενναιότητα, γνήσιος, νεογνό)

socius: πρβλ. σοσιαλισμός, σοσιαλιστής [sequor, secundus: πρβλ. σεκόντο (έπομαι, επόμενος, οπαδός, επομένως, συνεπής)]

navigo: ναῦς (ναύτης, νεώριο, νηολόγηση, νηοψία)

ventus: πρβλ. βεντάλια

pontus < πόντος (υπερπόντιος, ποντοπορία, ποντοπόρος, ποντοπορώ)

turbo: πρβλ. τούρμπο, τουρμπίνα· τύρβη (= θόρυβος, ταραχή), τυρβάζω

regina < rex (= βασιλιάς)· rego (= βασιλεύω), regius, -a, -um (= βασιλικός) > ρήγας, ρηγάτο

novus ≈ νέος

fundo: πρβλ. φούντο, φουντάρω

insidia ≈ ενέδρα: ἔδρα, ἔζομαι (= κάθομαι)· (καθέδρα, καθεδρικός)

exspiro (ex + spiro): πρβλ. σπιρτόζος, σπέρτο